

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 236.048 van 11 oktober 2016
in de zaak A. 214.044/X-16.053.**

In zake : 1. Geert VAN WAEG
 2. de VZW WOLU-INTER-QUARTIERS
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Pieter Jongbloet
 kantoor houdend te 1000 Brussel
 Jan Jacobsplein 5
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE GEWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Philippe Coenraets en Christophe Lepinois
kantoor houdend te 1000 Brussel
Terkamerenlaan 27
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 23 oktober 2014, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de gemachtigde ambtenaar van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 5 augustus 2014 waarbij de stedenbouwkundige vergunning wordt afgeleverd aan Mobiel Brussel voor de uitbreiding van het tracé van tramlijn 94 door de heraanleg van:
- de Woluwelaan tussen, enerzijds, de Tervurenlaan en, anderzijds, de Emile Vanderveldelaan en de Paul Hymanslaan, en
 - de Paul-Henri Spaakpromenade tussen, enerzijds, de Woluwelaan en, anderzijds, de parking van Roodebeek en de Paul Hymanslaan.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur An Van den broeck heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verzoekende partijen hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 29 april 2016.

Staatsraad Jan Clement heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Sander Kaïret, die *loco* advocaat Pieter Jongbloet verschijnt voor de verzoekende partijen, en advocaat Christophe Lépinos, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur An Van den broeck heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Het winkelcentrum “Woluwe Shopping center” te Sint-Lambrechts-Woluwe wordt omringd door de Sint-Lambertusstraat, de Paul-

Henri Spaakpromenade en de Woluwelaan. De eerste verzoeker woont in de Sint-Lambertusstraat, recht tegenover dit winkelcentrum.

4.1. Op 19 maart 2013 (datum ontvangstbewijs) dient Mobiel Brussel – Bestuur Uitrusting en Vervoer van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (hierna: Mobiel Brussel) bij de stedenbouwkundige ambtenaar een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor het herinrichten van de Woluwelaan (tussen de Tervurenlaan en de Emile Vanderveldelaan/Paul Hymanslaan) en van de Paul-Henri Spaakpromenade (tussen de Woluwedal en de parking Roodebeek) met integratie van tramlijn 94.

Het project behelst de integratie van de tramsporen voor de verlenging van de tramlijn 94 komende van de Opperlaan langs de Tervurenlaan. Deze tramlijn zal zijn terminus hebben aan het metrostation Roodebeek.

Volgens het Gewestelijk Bestemmingsplan Brussel, vastgesteld bij besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke regering van 3 mei 2001, is de aanvraag gelegen in een gebied van collectief belang of van openbare diensten, wegennet, in een gebied van culturele, historische, esthetische waarde of voor stadsverfraaiing, langsheen een structurerende ruimte en in een vrijwaringszone.

4.2. Uit de bij de aanvraag gevoegde plannen blijkt dat de tramlijn ingeplant zal worden aan de oostelijke zijde van de Woluwelaan, die paalt aan het Bronnenpark en het Maloupark (hierna: de parkzijde van de Woluwelaan). Dezelfde plannen tonen dat er langs de Woluwelaan drie tramhaltes in beide richtingen worden voorzien, meer bepaald ter hoogte van de kruispunten met de Stationsstraat, de Vootstraat en de Debeckerlaan. Aan de parkzijde van de Woluwelaan worden zes verhoogde perrons met een breedte van 3 meter voorzien. Tussen het aan de parkzijde gelegen pad voor voetgangers en fietsers – dat ongeveer 3 meter breed is – en de tramsporen ligt een groene strook variërend tussen 1 en 3 meter (hierna: de veiligheidsstrook). Op het kruispunt van de Woluwelaan en de Debeckerlaan wordt het meest oostelijk perron loodrecht op de Debeckerlaan geplaatst. Voor het vanuit het zuiden komende autoverkeer op

de Woluwelaan wordt pas ongeveer 40 meter voorbij het kruispunt met de Debeckerlaan een afslagmogelijkheid voorzien, zodat het onmogelijk wordt gemaakt de laatstgenoemde laan van op de Woluwelaan in te slaan.

5. Tijdens het openbaar onderzoek, dat wordt gehouden van 8 mei 2013 tot 6 juni 2013, worden er bezwaarschriften ingediend door onder meer de tweede verzoekende partij en, namens het wijkcomité Sint-Lambertusstraat, door de eerste verzoeker.

In het laatstgenoemde bezwaarschrift wordt onder meer aangedrongen op een vlottere doorstroming voor het fiets- en voetgangersverkeer.

6. Op 21 juni 2013 verleent de overlegcommissie van de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe een voorwaardelijk gunstig advies over de aanvraag.

7. Op 4 juli 2013 brengt het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe een voorwaardelijk gunstig advies uit over de aanvraag, waarbij het college het voorwaardelijk gunstig advies van de overlegcommissie tot het hare maakt.

8. Op 13 mei 2014 beslist de gemachtigde ambtenaar om de aanvrager van de vergunning, met toepassing van artikel 191 van het Brussels Wetboek Ruimtelijke Ordening (hierna: BWRO) twee punten tot aanpassing van het project op te leggen.

Ten eerste dient de halte Debecker zodanig ingericht te worden dat de toegang tot de Debeckerlaan in beide richtingen mogelijk wordt (hierna: de eerste opgelegde voorwaarde). Daarbij specificeert de gemachtigde ambtenaar dat er geen inbreuk mag worden gemaakt op de aangrenzende beschermde site van Lindekemale.

Ten tweede moet de wegaanleg de vrachtwagens die het “Woluwe shopping center” verlaten in zuidelijke richting toelaten om te keren op

de laan in de nabijheid van het winkelcentrum, om zich te begeven naar het noorden en de autosnelweg E42 (hierna: de tweede opgelegde voorwaarde).

9. Op 30 juli 2014 legt de aanvrager een gewijzigd plan neer.

Op het nieuwe plan B.6088 wordt het meest oostelijk perron van de tramhalte aan de Debeckerlaan geschrapt en vervangen door een vermelding “Tramhalte (op het voetpad)” die is aangebracht op het ten zuiden van het kruispunt versmalde pad voor voetgangers en fietsers. Ter plaatse is ook de veiligheidsstrook tussen het laatstgenoemde pad en de tramsporen geschrapt. Het nieuwe plan maakt het voor het vanuit het zuiden komende autoverkeer mogelijk om van op de Woluwelaan de Debeckerlaan in te slaan.

10.1. Met het bestreden besluit verleent de gemachtigde ambtenaar de gevraagde stedenbouwkundige vergunning.

10.2. Het bestreden besluit stelt onder meer dat de gewijzigde plannen tegemoetkomen aan de eerste opgelegde voorwaarde, maar niet aan de tweede opgelegde voorwaarde. In het bestreden besluit wordt overwogen dat Mobiel Brussel in de toelichtende nota en de schema's met de draaistralen, gevoegd bij de wijzigingsplannen, aangegeven heeft in de onmogelijkheid te verkeren om de tweede opgelegde voorwaarde na te leven. De gemachtigde ambtenaar neemt in het bestreden besluit aan dat de laatstgenoemde voorwaarde uitzonderlijk als onuitvoerbaar moet worden gehouden, omwille van doorslaggevende technische redenen, meer bepaald dat de overblijvende breedte van de rijbaan (smaller omwille van de integratie van een aparte trambeding) die door vrachtwagens kan gebruikt worden ruimschoots onvoldoende is en de inrichting van de U-bocht zou betekenen dat het profiel van de weg grondig zou wijzigen en bijgevolg het voorwerp van de aanvraag zou aantasten.

10.3. In het bestreden besluit wordt ook overwogen dat ter hoogte van de Debeckerlaan een verhoogd perron niet ingericht kan worden aan de oostelijke zijde, omdat de bruikbare lengte buiten de geklasseerde site

onvoldoende is en dat dit perron niet ingericht kan worden in de geklasseerde site. De overwegingen van het bestreden besluit vervolgen dat op bepaalde punctuele plaatsen het boven elkaar leggen van de cartografische lagen aangeeft dat enkele decimeters een beschermde site betreffen, maar dat deze cartografische projecties onderworpen zijn aan een kleine foutenmarge zodat besloten wordt dat de inrichtingen niet uitgevoerd zullen worden in beschermde gebieden, zoals aangegeven in de toelichtende nota gevoegd bij de wijzigingsplannen.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

De aangevoerde excepties

11.1. In haar memorie van antwoord betwist de verwerende partij vooreerst de ontvankelijkheid van het beroep in hoofde van de eerste verzoekende partij.

De verwerende partij wijst erop dat de woonplaats van de eerste verzoekende partij niet ligt aan de weg waar het project wordt uitgevoerd. Volgens de verwerende partij toont de eerste verzoekende partij niet *in concreto* aan op welke wijze haar situatie zou worden aangetast door de uitvoering van de bestreden beslissing. De niet verder onderbouwde verwijzing naar het levenskader, de luchtvervuiling die wordt veroorzaakt door het verkeer, evenals bepaalde veiligheidsaspecten met betrekking tot het project, volstaat volgens de verwerende partij niet om voldoende belang aan te tonen.

11.2. In haar memorie van antwoord betwist de verwerende partij vervolgens de ontvankelijkheid van het beroep in hoofde van de tweede verzoekende partij.

Volgens de verwerende partij is het maatschappelijk doel van de tweede verzoekende partij in de statuten zodanig algemeen omschreven dat het niet kan onderscheiden worden van – en derhalve samenvalt met – het algemeen

belang. De verwerende partij meent dat de tweede verzoekende partij niet over een specifiek belang beschikt om het onderhavige beroep in te stellen.

Beoordeling

12. De eerste verzoekende partij woont recht tegenover het winkelcentrum “Woluwe Shopping center”. Langs de woning van de eerste verzoeker wordt, parallel met de Woluwelaan, dit winkelcentrum ontsloten.

Ten noorden van de Vootstraat behelst het bestreden project de herinrichting van de Woluwelaan ter hoogte van het voornoemde winkelcentrum.

Redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de eerste verzoeker beschikt over het rechtens vereiste belang bij het bestrijden van het project dat een impact heeft op de verkeersafwikkeling in zijn onmiddellijke woonomgeving.

13.1. Wat de tweede verzoekende partij betreft, moet worden gewezen op hetgeen de algemene vergadering inzake *Coomans* e.a., nr. 187.998 van 17 november 2008 (*sub* nr. 28.2.3.2), in herinnering brengt, meer bepaald dat wanneer een vereniging zonder winstoogmerk die niet voor haar eigen belang opkomt vóór de Raad van State optreedt, vereist is dat haar maatschappelijk doel van bijzondere aard is en, derhalve, onderscheiden van het algemeen belang, dat zij een collectief belang verdedigt, dat haar maatschappelijk doel door de bestreden handeling kan worden geraakt, en dat ten slotte niet blijkt dat dit maatschappelijk doel niet of niet meer werkelijk wordt nagestreefd.

13.2. Krachtens artikel 3 van haar statuten heeft de tweede verzoekende partij tot doel de bescherming en de ontwikkeling van de kwaliteit van het stedelijk leven (wat betreft de ruimtelijke ordening, het milieu, de mobiliteit, het erfgoed, zonder dat deze opsomming limitatief zou zijn), het versterken en promoten van solidaire tussenkomsten, van het burgerschap en de

participatie, hoofdzakelijk in de toegetreden wijken, met respect voor de eigenheid van ieder ervan.

Uit haar statuten komt naar voor dat de tweede verzoekende partij opkomt voor, onder andere, de kwaliteit van de ruimtelijke ordening en de mobiliteit in de Woluwelaan in de gemeente Sint- Lambrechts-Woluwe; dit is een doelstelling die geraakt wordt door het bestreden besluit. Dit maatschappelijk doel is van bijzondere aard en derhalve onderscheiden van het algemeen belang.

Bijgevolg is te dezen in hoofde van de tweede verzoekende partij voldaan aan de voorwaarden die worden gesteld in voormeld arrest van de algemene vergadering inzake *Coomans* e.a.

14. De opgeworpen excepties worden verworpen.

V. Onderzoek van de het tweede middel

Standpunt van de partijen

15.1. In het tweede middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van de artikelen 177/1, 191 en 188 BWRO, de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 ‘betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen’, alsook van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

15.2. De verzoekende partijen betogen dat de bestreden vergunning, in strijd met artikel 191 BWRO, werd afgeleverd op grond van gewijzigde plannen. De verzoekende partijen benadrukken dat ondanks het feit dat de doorgevoerde wijzigingen essentieel van aard zijn, de gewijzigde plannen niet ter openbaar onderzoek werden voorgelegd.

De in het middel gewraakte wijzigingen betreffen onder meer het weglaten van een perron, een zware reductie van de breedte van het

fiets/voetpad over de gehele lengte van de wijziging ter hoogte van de Debeckerlaan, het verplaatsen van een tramhalte en het schrappen van de veiligheidszone tussen tram en “voet/fietspad”.

16. In haar memorie van antwoord stelt de verwerende partij dat de verzoekende partijen zich ertoe beperken verschillende wijzigingen op te sommen die aan de oorspronkelijke aanvraag werden aangebracht, zonder evenwel aan te tonen waarin deze substantieel zouden zijn.

De verwerende partij wijst erop dat de doorgevoerde wijzigingen enkel bijkomende inrichtingen van de wegenis of zijn rand inhouden, trouwens ten behoeve van het verhogen van de veiligheid van de diverse gebruikers. De nieuwe plannen brengen volgens de verwerende partij geen enkele fundamentele wijziging aan in het schema van de verkeersstromen uit de oorspronkelijke aanvraag.

De verwerende partij besluit dat zij terecht heeft kunnen overwegen dat “deze wijzigingen [...] het voorwerp van de aanvraag niet aan[tasten], [...] bijkomstig [zijn] en erop gericht om te beantwoorden aan de opmerkingen op de initiële plannen, zodat zij geen bijkomend onderzoek behoeven”.

17. In haar laatste memorie erkent de verwerende partij dat “een zeker aantal opmerkingen [...] in het kader van het openbaar onderzoek in zekere zin betrekking hadden op de veiligheid van de weggebruikers”. Zij benadrukt echter dat uit de motivering van de bestreden beslissing blijkt dat zij wel degelijk rekening heeft gehouden met de veiligheid van de voetgangers en fietsers.

De verwerende partij wijst erop dat, zoals blijkt uit de vergunningsaanvraag, het kruispunt tussen de Woluwelaan en de Debeckerlaan uitgerust is met verkeerslichten die de veiligheid van de voetgangers, de fietsers en de andere voertuigen verzekeren. Het oversteken van het “voet-/fietspad” door

de gemotoriseerde voertuigen gebeurt op een verhoogd overstekend pad, hetgeen de veiligheid verzekert van de zwakke weggebruikers.

Verder benadrukt de verwerende partij dat bij het verkleinen van het fietspad – dat zo werd uitgewerkt dat het niet zou overlappen met de Natura 2000-site en de Molen van Lindekemale (geklasseerde site) – rekening is gehouden met de minimale breedtes voorzien in de gewestelijke stedenbouwkundige verordening.

Tot slot stelt de verwerende partij dat zij gemeend heeft dat de invoering van eenrichtingsverkeer in de Debeckerlaan voor een belangrijke lokale verstoring zou zorgen zodat zij er voor geopteerd heeft om de toegang tot die laan in twee rijrichtingen te behouden, hetgeen trouwens door de eerste verzoekende partij in haar bezwaarschrift werd gevraagd.

Beoordeling

18. Artikel 191 BWRO luidt:

“Het college van burgemeester en schepenen, de gemachtigde ambtenaar en de Regering kunnen voorwaarden opleggen die wijzigingen impliceren van de plannen die tot staving van de aanvraag zijn ingediend.

In dit geval, voor zover de wijzigingen het voorwerp van de aanvraag niet aantasten, van bijkomstig belang zijn en tegemoetkomen aan de bezwaren die de oorspronkelijke plannen opwierpen of de afwijkingen van de aanvraag, bedoeld in de artikelen 153, § 2, en 155, § 2, willen doen schrappen, zonder eventueel afbreuk te doen aan het voorwerp van de aanvraag, kan de vergunning worden afgegeven vanaf de ontvangst van de wijzigingen.

Wanneer de door de overheid opgelegde voorwaarden in strijd zijn met de in het tweede lid bedoelde voorwaarden, moeten de gewijzigde plannen, in voorkomend geval samen met een aanvulling op het effectenverslag, opnieuw worden onderworpen aan de onderzoekshandelingen.

In dat geval, begint de termijn waarbinnen de vergunnende overheid zijn beslissing moet bekendmaken, te lopen vanaf de ontvangst van de wijzigingen van de aanvraag, in afwijking van de artikelen 156 § 2, 164, vijfde lid, 173 of 178, § 2 van dit Wetboek, al naargelang het geval.”

Uit de hierboven geciteerde bepaling blijkt dat de vergunningverlenende overheid de mogelijkheid heeft om een

stedenbouwkundige vergunning te verlenen waarbij voorwaarden worden opgelegd die een wijziging van de ingediende plannen met zich brengen. De wijzigingen die het gevolg zijn van de opgelegde voorwaarden moeten evenwel voldoen aan een aantal vereisten, waaronder het vereiste dat de wijzigingen van bijkomstig belang zijn.

19. In de onderhavige zaak zijn met een beroep op artikel 191 BWRO onder meer volgende wijzigingen doorgevoerd:

- het meest oostelijk perron van de tramhalte aan de Debeckerlaan werd geschrapt en vervangen door een vermelding “Tramhalte (op het voetpad)” die is aangebracht op het ten zuiden van het kruispunt gelegen pad voor voetgangers en fietsers;
- ter plaatse is het laatstgenoemde pad – dat elders ongeveer 3 meter breed is – versmald;
- ter plaatse is de veiligheidsstrook tussen het laatstgenoemde pad en de tramsporen geschrapt.

20. De vraag of een wijziging van de ingediende plannen al dan niet van bijkomstig belang is, moet concreet en geval per geval worden beoordeeld. Het spreekt voor zich dat bij de herinrichting van een verkeersweg de laatstgenoemde vraag niet alleen uit het oogpunt van het autoverkeer, maar ook uit het oogpunt van de zwakke weggebruikers en de gebruikers van het openbaar vervoer moet worden beoordeeld.

21. De verwerende partij kan er niet van overtuigen dat, uit het laatstgenoemde oogpunt, de in randnummer 19 opgesomde wijzigingen van bijkomstig belang zouden zijn. Deze wijzigingen zorgen er immers voor dat, anders dan in de oorspronkelijke plannen, de reizigers die willen op- en afstappen van de tram niet kunnen beschikken over een perron, maar gebruik moeten maken van een ter plaatse versmald pad waarop ook doorgaand fiets- en voetgangersverkeer in beide richtingen voorzien is.

22. De argumenten die de verwerende partij aanhaalt missen overtuigingskracht.

Noch het oversteken van de Woluwelaan en de Debeckerlaan, noch het oversteken van het “voet-/fietspad” door motorvoertuigen heeft immers uitstaans met de in het vorige randnummer bedoelde problematiek aan de meest oostelijke tramhalte aan de Debeckerlaan.

Tot slot volgt uit het enkele gegeven dat bij het verkleinen van meergenoemde pad rekening werd gehouden met de minimale breedtes voorzien in de gewestelijke stedenbouwkundige verordening niet dat de in randnummer 19 opgesomde wijzigingen van bijkomstig belang zouden zijn.

23. Besluitend moet worden aangenomen dat de laatstgenoemde wijzigingen niet als van bijkomstig belang kunnen worden beschouwd, zodat de gewijzigde plannen opnieuw aan de voorgeschreven onderzoekshandelingen hadden dienen onderworpen te worden.

24. Het middel is gegrond. Het verantwoordt de vernietiging van het besluit van de gemachtigde ambtenaar van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 5 augustus 2014 in zoverre het “het geheel van het project ten noorden van de Vootstraat” betreft, waartoe de verzoekende partijen in hun laatste memorie het voorwerp van hun beroep beperken.

Zoals de verwerende partij ter terechtzitting erkent, blijken er geen redenen die zich verzetten tegen een vernietiging die wordt beperkt tot het van de rest van de vergunning afsplitsbare gedeelte ten noorden van de Vootstraat.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van de gemachtigde ambtenaar van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 5 augustus 2014 waarbij de

stedenbouwkundige vergunning wordt afgeleverd aan Mobiel Brussel voor de uitbreiding van het tracé van tramlijn 94 door de heraanleg van de Woluwelaan tussen, enerzijds, de Tervurenlaan en, anderzijds, de Emile Vanderveldelaan en de Paul Hymanslaan, en de Paul-Henri Spaakpromenade tussen, enerzijds, de Woluwelaan en, anderzijds, de parking van Roodebeek en de Paul Hymanslaan, in zoverre dit het gedeelte ten noorden van de noordelijke grens van het op plan B.6086 aangeduide zebrapad ten noorden van het kruispunt van de Vootstraat met de Woluwelaan te Sint-Lambrechts-Woluwe betreft.

De Raad van State verwerpt het beroep voor het overige.

2. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op een rolrecht van 400 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van elf oktober 2016, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Johan Lust,	kamervoorzitter,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
Jan Clement,	staatsraad,
bijgestaan door	
Astrid Truyens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Astrid Truyens

Johan Lust